

KURJER

NOWOGRÓDZKI

WILNO, ZAMKOWA 2. Tel. 2-28.

PRENUMERATA miesięczna z dostaniem 10 do domu, lub z przesyłką pocztową 4 zł, w gromadzie 7 zł. Konto czekowe P.K.O. Nr. 21.111.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Redakcja rozpoczyna niszczony nie wstawa. Administracja nie odpowiada za treści ogłoszeń do rozmieszczenia ogłoszeń.

CIĘTY OGŁOSZENIE: wiersz milimetryowy i aspalitowy w tekście 40 gr. Za tekstem 30 gr. Komunikaty oraz nadesłane milimetr 50 gr. Kronika reklamowa milimetr 60 gr. W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25 proc. drożej. Zagrancznicy o 50 proc. drożej. Ogłoszenia syfrowe i tabliczki 200 proc. drożej. Układ ogłoszeń w tabelkach i za tekstem 8-ciozłoty. Administracja nie przyjmuje zastrzeżeń do domów. Terminy druku Administracji nie obowiązują.

Oficer spod Skagerrak.

Niektóre polskie gazety wypowiedziały poglądy, że kryzys ostatni osłabił monarchizm w Anglii. Na czym opierają te swoje twierdzenia, jakie są tych twierdzeń, rozumne, czy też rozumowe podstawy?

Monarchia to czynnik quasi-rodzinny w życiu państwa. Wszelkie nieporozumienia wodzine są bardzo bolesne. Widzieliśmy, że cała Anglia przeżywała tragedię Edwarda VIII właśnie w ten sam sposób, w jaki przeżywa każda rodzina swoje wielkie troski o czysto rodzinnym charakterze. Ale to wskazuje tylko na żywość i aktualność uczuć monarchicznych u Anglików i na nie więcej. Nie widzę podstaw do przypuszczenia, aby po tych ogólnonarodowych emocjach, po tem wziętych z tragedji króla i człowieka, miała nastąpić oziębłość, brak zainteresowania się, wygaśnięcie sentymentu.

Podczas przemówienia pożądanego przez radio, w 8-milijonowym Londynie nie było ani jednego połączenia telefonicznego. Rzecz, która się nie zdarzyła nigdy dotychczas. Król W. Brytanji i Irlandji i państw za morzem, cesarz Indji powiedział, że obowiązki jego były zbyt ciężkie, a by je dźwigać bez ukochanej kobiety kości siebie. Czy jednak Edward VIII ustąpił w okoliczno-

ściach, któreby wzbudziły nienawidę do tronu, do instytucji królewskiej? Zarzut, który mu stawiano, że nie dosyć przestrzega majestatu, jest zarzutem nie mającym chyba republikańskiej podkładki myślowej, poddani okazali się większymi royalistami, niż król. Ale obok tego, te tłumy, które wolały, że kochają swego króla, składały się z ludności najuboższej, ze sfer najdemokratyczniejszych. Prawica socjalistów angielskich popierała Baldwin'a, jego politykę i jego zarzut, że król jest za mało królewski, lewica socjalistów angielskich manifestowała na cześć króla. Widzę tu tylko rozdwojenie sentymentów, jedni byli gorąco za królewskim splendorem, drudzy gorąco za królem. Nie potrafił jednak doszukać się antymonarchizmu.

Edward VIII odszedł, ale jego niepełna rok panowania nie jest czasem straconym. Przełomem w Europie, w sposób bardzo jaskrawy, że król nie jest wykladem interesów górnych 10 tysięcy narodu. W Anglii na te górne 10 tys. składają się przemysłowcy, kapłani, lordowie. U nas — najlepšíj urzędnicy państwowi, członkowie rad nadzorczych przedsiębiorstw państwowych. Edward VIII żądał, aby pochód koronacyjny szedł najbliżej szcze-

mi dzielnicami Londynu, gdzie mieszkają żebracy, złodzieje, lumpen-proletariat. Kiedy mu odmówiono, miał zawołać: „to urząd-

nie miały wszelkie możliwości ograniczenia roli dyktatora.

Ale to Anglii nie jest potrzebne. Nie ma ona tych wielkich za-

chyla już w r. 1936 można powiedzieć, że się udaje tylko tam, gdzie ociano instytucję monarchiczną. W Anglii ona jest. W tym bolesnym kryzysie zobaczyliśmy dopiero cały ogrom znaczenia monarchji w Anglii. Jacy są śmiešní ci, którzy mówią o kryzysie tej idei. 5 głosów za republiką w parlamencie. Ale gdyby takie głosowanie miało miejsce za czcigodnej królowej Wiktorji, to tych głosów byłoby o wiele, wiele więcej. Przecież w epoce wiktoriańskiej pisarzy, teoretyk konstytucyjnego prawa angielskiego, międzynarodowego znakomitości, Dicey, ma dla monarchji określenie raczej sceptyczne i oziębłe. A dziś korona angielska pozostała jako jedynego ognio pomiędzy matczyną, a temi wspaniałymi państwami, o których czarowna formułka tytułu królewskiego powiada, że są „za morzem”. Lata, które obaliły monarchję w Europie, w sposób gigantyczny wzmożyły ideę monarchiczną w Anglii. I nie można twierdzić, że w Anglii stało się coś takiego, jak z prezydentem Grey, prezydentem Millerem, to zn., że rząd i parlament zmusił głowę państwa do ustąpienia. O, bynajmniej. W tych francuskich przesileniach wola parlamentu i rządu była skierowana na usunięcie skompo-

mitowanego osobie, czy politycznie naczelnika państwa, tutaj chodziło tylko o to, aby król nie urobił wysokiej swej godności. Od Edwarda VIII żądano nie abdykacji, lecz rezygnacji z małżeństwa, — on sam ustąpił. Wśród genjuszów, w których istnienie wierzyli Rzymianie, był także genjusz mejsca, duch mejsca. Ten nowoczesny, ultra-demokratyczny Dawid Windsor urodził się, wychował się, obcował z murami starych zamków, na ścianach których wisiały portrety z czasów wypraw krzyżowych. I ten człowiek, który jeździ stachie aerotanem, a mówi przez radio, ma jakieś niesamowite atawizmy. Czyż to wszystko, co uczy się w stosunku do damy swego serca, nie przypomina nam blednego rycerza z czasów wypraw krzyżowych?

Anglja ma dziś króla takiego, jakiego potrzebuje. Oficera spod Skagerrak, ojca dwóch jasnowłosych dziewczeczek, które kocha naród angielski. Uśmiechnijmy się z wyższością do tych monarchicznych sentymentów angielskich. Uśmiechnijmy się, powiadam, z wyższością, gdyż może nie we wszystkich dziedzinach porównania Anglii i nas, pretendujemy do wyższości nad tamtym narodem. Cat.

dzając sobie waszą koronację bez zniechęcenia. Gdyby król Edward wyraził się małżeństwu z rozwodką, gdyby powiedział swemu ludowi „zostaję z wami”, to zapew-

gadnie społecznym, ani też wyspie angielskiej nie groził to bezpieczeństwu, które w innych krajach wywołują konieczność dyktatury. W Anglii funkcjonuje system parlamentarny, o którym

Odpowiedź Niemiec na memorandum o Niemleszanie się do spraw hiszpańskich

BERLIN, PAT. Niemieckie biuro informacyjne ogłosiło następujący tekst wczorajszego wieczora po pobiciu ambasadorom Anglii i Francji memorandum:

„Rząd niemiecki ma zaszczyt udzielić na memorandum rządów królewskiego krzyżackiego i francuskiego następujący odpowiedź:

W związku z propozycją obu rządów — wzmocnienia układu o niemieckim — w sprawie Hiszpanji i uchylenie go przez dalsze ukończenie — rząd niemiecki musi przypomnieć, że od samego początku, a więc już w nocie z 27 sierpnia r.b., występował w sprawie rozstrzeżenia umowy przez ambasadora obojga do Hiszpanji.

Rząd niemiecki ślwał wówczas bardzo, że inne rządy nie zdecydowały się na wyłączenie tego sakasa, co bezpośrednio w dużej mierze wpłynęło na pogorszenie się sytuacji w Hiszpanji. Czy ogólny sakas podrażniał lub bezpośrednio interwencji wiodła także do celów przy państwowych dalszostanach — wydaje się nietytu, ponieważ wątpliwym. Sprawa ta nie wymaga bliższego wyjaśnienia wobec ogólna roli, jakie obce kraje w elementach odgrywały i odgrywają obecnie w kierunku anarchizacji skrajnej w Hiszpanji.

Przeciwstawiając się temu narodomu rządu stronniczo rozpoczyna użycia wrogoci do ostatnich granic przez sposób prowadzenia wojny, sabotażu politycznych przeciwników, rozstrzelanie zakładników i inne akty brutalności. Pojednania się z tem stronniczym jest trudne do popęplenia, już chociażby z powodu jawnej okazywania tendencji anarchizacyjnych. Rząd niemiecki nie może sobie tego wyobrazić, w jaki sposób modernie w tych warunkach przeprowadzają prawidlowy plebiscyt.

Pomimo tego jednak rząd niemiecki — w wypadku jałi inne mocarstwa są zdane, że potrafiłby przedstawić motywy do uregulowania i konkretna propozycja mediacji, — w związku z całą gotowością udział w abdykacji i wprowadzeniu w życie.

Rząd niemiecki posiadał oczywiście wszystkie obrz rządu, aby w Hiszpanji motywy sżytko zostały przywrócić uporządkowane stosunki pokojowe, a prawowytym, aby sposobem przedstawienia się polara na podstawie ogólnej Europy. Rząd niemiecki gotów jest poprzeć wszelkie zarządzenia, odwołujące istnienie do celów.

PARYZ, PAT. W prasie i w kołach politycznych jest żywo omawiana inicjatywa francusko-angielska na rzecz wzmocnienia neutralności i mediacji w wojnie domowej Hiszpanji. Co się tyczy odpowiedzi głównych państw zainteresowanych, J. Portugali, Niemiec i Włoch wskazywają tu, iż inicjatywa ta napotyka od początku duże trudności. Posa odwołując Portugali, która ma charakter wyrażenia odmowy, odpowiedzi Niemiec i Włoch traktowana jest w kołach politycznych bardzo ostrożnie, gdyż pomimo licznych odwołań zarówno Berlin, jak i Rzym odwołują się, że postawiają otwarte drzwi do dalszych rokowań.

Prasa szanowana dalej, że jednocześnie darczenie odpowiedzi na notę

francusko-angielską przez Berlin — Rzym traktował należy jako manifestację wspólnego frontu. Przy tem zaznaczają w Paryżu z pewnym ubolewaniem, że podobno nota włoska wyraża większy sceptycyzm, o ile chodzi o wprowadzenie akcji dyplomatycznej Francji i Anglii w Hiszpanji, niż nawet nota niemiecka.

Prasa Francuska wyraża pozostawienie sadowolenie wobec faktu poparcia projektu mediacji między stronami włączeniem przez Watykan. W paryskich kołach politycznych wyraża się nawet przypuszczenie, że ewentualny apel Ojca św. do obu walczących stron po odpowiednim przygotowaniu dyplomatycznym mogłyby przyczynić się do poważnego odprężenia sytuacji.

Ustąpienie biskupa Antonjusza

WILNO. Urzędowo podają: Biskup prawosławny grodzieńsko-nowogródzki Antonjusz ustąpił ze swego stanowiska spowodu stanu zdrowia, które wymaga dłuższej kuracji. Prośba o zwolnienie go z obowiązków zos ale uwzględniona i biskup Antonjusz uda się do jednego z klasztorów na Wołyniu.

Czasowym administratorem diecezji grodzieńsko-nowogródzkiej został mianowany biskup Sawwa.

Przypisek Redakcji: Śladami, że ustąpienie biskupa Antonjusza nastąpiło nie tylko wskutek złego stanu zdrowia, ale wskutek artykułów, ogłoszonych w „Słowie”.

350 rocznica zgonu króla Batorego

BUDAPEST, PAT. Staraniem towarzyszy stowarzyszenia polsko-węgierskiego odbyło się tu z okazji 350-letnicy śmierci Stefana Batorego uroczyste zebranie, poświęcone uroczystości wileńskiego króla.

Po przedstawieniu wstępny przemówienie wygłosił hr. Stacheny, który wskazał na dzieło stowarzyszenia polsko-węgierskiego, prof. Kulichy wygłosił odczyt o Stefanie Batorem. Na zebraniu obecni byli liczni przedstawiciele węgierskich sfer naukowych, członkowie kobój polski, oraz pracownicy poselstwa i konsulatu.

Z walk o Madryt

RABAT, P.A.T. Główna kwadra powstania doznała wojaka powstania pomysłowy się zmniejsza napręd do brzońca madyjskiego w okolicy Hiszpanji.

Estimada powstania zbiorowiska w Madrycie, nieznanego pochodzenia, wzdłużający materiał wojenny. W Madrycie trzaski powstający jonykoidalni, zwiastującemu o bliskim podjęciu rozstrzygniętej ofensywy.

STORPEDOWANIE LODZI PODWODNEJ.

VALENCJA, Pat. Ministerstwo marynarki i Ministerstwo Lotnictwa wydały następujący komunikat: „Wczoraj po godzinie 6 godz. 14.30 w pobliżu miasta lódz podwodna, należąca do floty rajdowej została storpedowana przez dwie podwodne czolowizny, dotychczas niewidoczne, w straszeniu się tylko kapłana i dwóch marynarzy, należących do floty podwodnej „C 3” składającej się z 47 marynarzy.

WEDEN, PAT. Był król Edward przybył o godz. 22-jej godzinie wieczorem do Wiednia.

Hawaś dowiaduje się z konkretnego źródła, że król spędził dzielając noc w hotelu „Hristol”, zmieniając poprzedni zamiar udać się bezpośrednio do Wiednia do Esterzki.

Na dworcze wiedeński król powitał polski oddział Brytanji i pretekst polski Skaut.

Dwaście był odczynny slym lordówem polski

Król dostrzeż wyglądał i był w świetnym humorze.

Wagon sabyrowy, w którym król odbywa podróż z Boulogne, na dworcze w Zurichu został przyczepiony do ekspresu Paryż - Wiedeń.

W Północnym na pierwsze stacji austriackiej pochwł obłągo przesto 50-ciu dzielnicy, ale król widać się nie ukazał. W instrukcja funkcjonjony poczynny zaniosł do wagonu sabyrowego go depesze, adresowaną do księcia Władysława. W depeszy tej król twierdził.

LONDYN, PAT. Korespondent poczęgłom, co ks. Windsor, doznał: Był król zamieszka w chawkerze gościa u barona Ludwika Rotschilda, w zamku Esterzki o 40 km. od Wiednia.

Ksiądz Windsor przybędzie o godz. 22.15 do Wiednia, skąd uda się amochodem do Esterzki.

Ksiądz Windsor w Wiedniu JAKO GOŚĆ BARONA ROTSCHILDA

Hawaś, była rżakomą prośbą, by król przybył się telefonicznie z Londynu. Politycznomyślny się co do czasu potrafił pochwł. K. król Edward 8-ny wyjechał depeszą do Port Beldovne.

W Kłz Babel oczekiwania króla woda depesza. Zapomnawszy się z trzęsł depeszy, król poprosił dzielnicy, by go zastąpił w szpitalu, pielowany pod rżakomą w chawkerze prywatnym. Na stacji w Kłz Babel, gdzie pochwł stał dłużej, niż to przewidywał rżakomą jedy, ksiądz Windsor przyjął dyrektor Grand Hotelu, gdzie król zabrał hotel iestnie jako sabyrowy Wajł. Pochwłom ka. Windsor obśledł, iż wkrótce przyjdzie mu jako gość do Kłz Babel na sporty sabyrowe.

Był król, woźny Hawas, spędził tylko kilka dni w zamku barona Ernesta Rotschilda w Esterzce, a następnie udał się do Kłz Babel.

Ksiądz Windsor tworzący jego osobisty sekretarz, dwóch detektiwów angielskich i 8-niu policjantów austriackich.

LONDYN, PAT. Korespondent Reutersa, jadący tym samym poczęgłom, co ks. Windsor, doznał: Był król zamieszka w chawkerze gościa u barona Ludwika Rotschilda, w zamku Esterzki o 40 km. od Wiednia.

Ksiądz Windsor przybędzie o godz. 22.15 do Wiednia, skąd uda się amochodem do Esterzki.

Rożuchy w Gijon

SALAMANKA, PAT. Główna kwadra powstania doznała wojaka powstania pomysłowy się zmniejsza napręd do brzońca madyjskiego w okolicy Hiszpanji.

Estimada powstania zbiorowiska w Madrycie, nieznanego pochodzenia, wzdłużający materiał wojenny. W Madrycie trzaski powstający jonykoidalni, zwiastującemu o bliskim podjęciu rozstrzygniętej ofensywy.

STORPEDOWANIE LODZI PODWODNEJ.

VALENCJA, Pat. Ministerstwo marynarki i Ministerstwo Lotnictwa wydały następujący komunikat: „Wczoraj po godzinie 6 godz. 14.30 w pobliżu miasta lódz podwodna, należąca do floty rajdowej została storpedowana przez dwie podwodne czolowizny, dotychczas niewidoczne, w straszeniu się tylko kapłana i dwóch marynarzy, należących do floty podwodnej „C 3” składającej się z 47 marynarzy.

MODLY NA INTENCJE KRÓLA JEZIEGO VI

LONDYN, P.A.T. We wszystkich kościołach W. Brytanji odbyły się dła-

KRÓL U MATKI

LONDYN, P.A.T. Król Jerry stary dziłaj rano udał się w towarzyszy księżki Elżbiety i Margarety do rezydencji królowej matki. Publiczności widać wstąpił króla niewykłó owo-

Hokejowe mistrzostwa świata bez Włoch

RYM. Włochi Zw. Hokejowy po... wzięli udział w hokejowych mistrzostwach świata w Londy...

Jack Torrance zwyciężył przez k.o. w pierwszej rundzie

NOWY JOEK. Oczekiwany... wielkim zainteresowaniem pierwszy występ słynnego lekkociężka Jacka Torrance...

NOCNA OBŁAWA NA ZĘBRAKÓW

WILNO. Wobec zauważenia gron... zebrałów w pobliżu Janki rozrywanych w porze nocnej zarządca...

13-letnia podpalaczka

WILNO. W dniu 20. 10. w Kowa... kach, gm. wojewódzkiej powstał pożar w zabudowaniach Michała Nasiekaj...

znany bokserem nie oznacza jes... torrance posiada jakieś specjalne zdolności...

Występując zwycięstwo w pierw... szych sekundach meczu nie pozwoliło bokserowi na wykonanie...

WILNO. Wczoraj o godz. 20-jej... wpał do miejskiej strażnicy pożarnej chłopiec i zamknął...

WILNO. Wczoraj o nocy do nie... znikania właściciela olejarni Rydzianka (Nowogrodzka 15) dostali się...

PIEKŁO CHIN. Najeodwołalnie ostatni dzień. JUTRO PREMIERA. W rol. gl.: LI LI DARWAS, Hans JARAY, Szoek SZAKAL, HOERBIGER.

Falszywy alarm

WILNO. Wczoraj o godz. 20-jej... wpał do miejskiej strażnicy pożarnej chłopiec i zamknął...

Aresztowanie złodziei

WILNO. W nocy z 9 na 10 b. m... jak już donosił, że sędzia Zdzisław Szpręgiński i zamknął...

Ceny nabiału

Związek Spółdzielni Mleczarskich i... Jajczarskich Oddział w Wilnie w dn. 11. 11. notował następujące ceny...

CASINO. Dali wspaniały w rozmach, w obszere i w treści... General Sutter. Nad program: Dodatki i aktualja.

Wojciech Karloff niezapomniany Frankenstein jako chętny śmiertelnik w niezapomnianej kreacji ZENSTHA JOHNA ELLMANA

Śmierć maszeruje. Piętna arcydzieła niemieckich i francuskich reżyserów. Nadprogram: Aktualja i dodatki kolorowe.

„Nie chcę wiedzieć kim jesteś”. W rol. gl. LIANA HAJD, GUSTAW FROELICH i SZOKE SZAKAL. Nad program: Aktualja.

NOTATKI RADJOWE

OO SIĘ DZIAJE W KALUSZY? Znany popularyzator wiedzy przyrodoznawcy dr. Axel Stjernę...

WĘDRÓWKI MUSEUMNE

P. Zofia Ławpaka, doskonała przewodniczka po obszarach twórczości...

Programy radiowe

WILNO. Poniedziałek dn. 14 grudnia. 6.30 Pieśń poranna; 6.33 Gimnastyka; 6.50 Muzyka k; 7.15 - 7.25 Program...

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Wilnie

nowiadania, że w związku ze zmianą... rozkładu jazdy pociągów na P. K. P., poruszające od dnia 4. XII r. b.

Table with columns: Rodzaj pociągu, Początek, Godzina, Skład, Kursacje, and detailed train schedules for various routes.

„NOWOSCI”

Balkon 25 gr. Dni program Nr. 15 pt. Święta idą! Udział biorą: nowozagraniani LILI ROZTAŃSKA...

„0 skutecznym rad sposobie”

Lary i Penaty pana Mojżesza wy... stawiono grzeszenie i sprawnie w świecie powietrze...

Lokale

OD ZARAZ poszukują mieszkania 2 - 3 pokojowe z wygodami. Adres: ul. Białej 5 m. 7.

Nauka

FRANCUZKA młoda poszukuje lekcji lub domu - plac. Wiadomość Kasztanowa 2 m. 15.

Poszukują pracy

MILIO PRACY Szostkaryzacja Pał. Włocławskiego w Wilnie, przy ul. Dłuskiego...

Penjonat KOMAROWSEKYZNA... 20 grudnia 1956 r. Trzydziesty wigilijny koncert...

NAJWIATKIEJ NAJPRACZYWNIJEJ PODAROKU GWIAZDKOWE... ZOFIA JANKOWSKA. Wilno, Włoch 15.

Ponczycho... sklep gwiazdkowy ZOFIA JANKOWSKA. Wilno, Włoch 15.

Lekarze... Dr. Zygmunt KUDREWICZ. Chętny wzywać - czyli, skóra i naczynek. Przyjmie od g. 8-12.

Kupno i sprzedaż... KUPIĆ DOM dochodowy z dużym bankowym. Oferty składać ul. Popławskiej 17 m. 5. Dł. A. 5.

SEKCJA SZPITALNA... LISTY DO LITWY przesyła szybko i dokładnie biuro L. Tłaja, Riga, Skrytka pocztowa Nr. 511.